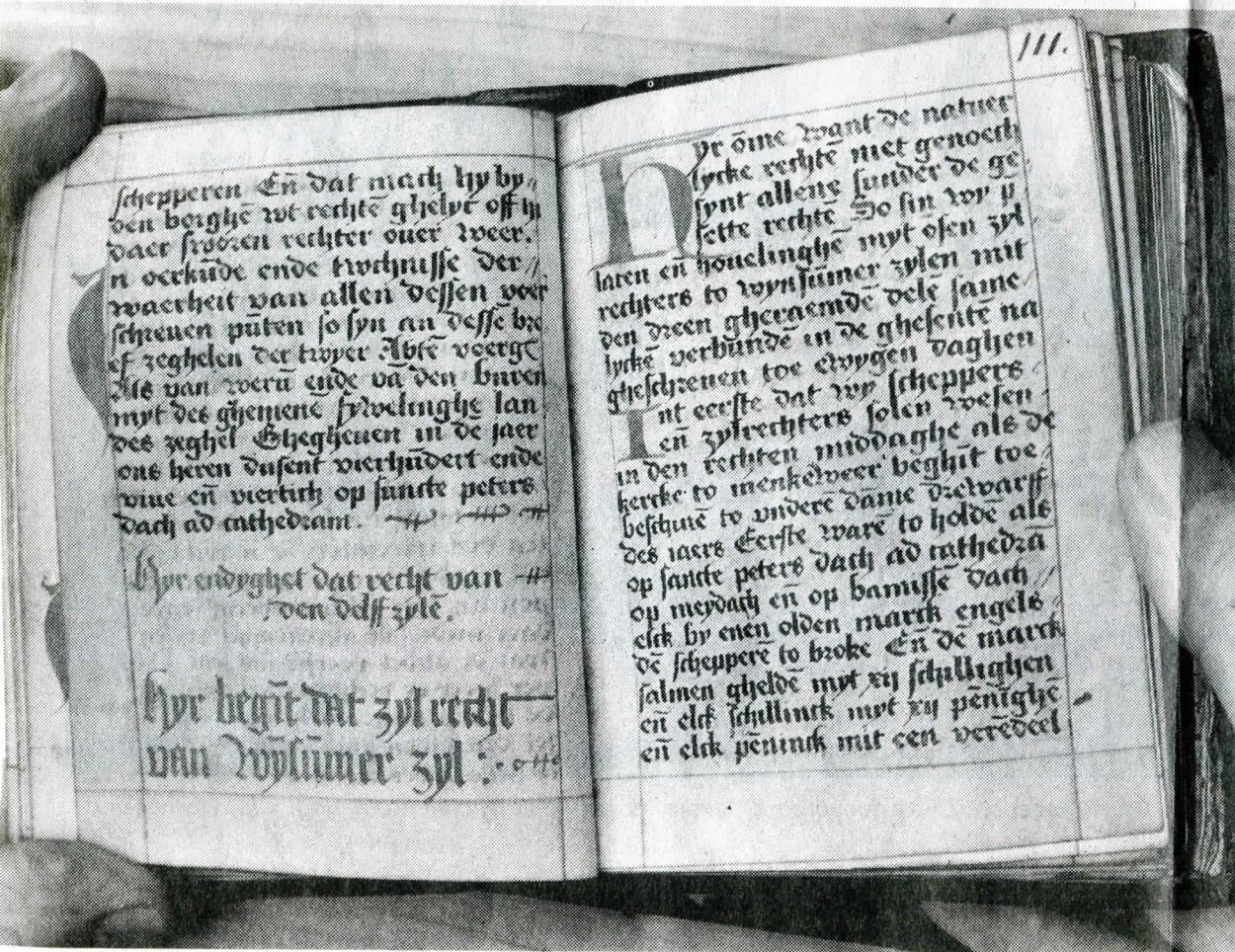

Terggevonden handschrift klooster Aduard in een uitstekende staat

De Groningse uitgever Egbert Forsten deed onlangs

Forsten 'een koopje'. Inmiddels hebben ze het doorverkocht aan de Universiteits Bibliotheek. Die zal

— Een deel van het handschrift dat Egbert Forsten onlangs heeft opge-

linckhoven van Rees, die het economisch beheer van het klooster in Aduard voerde, was tevens voorzitter van het waterschap.

'Alles wat met water en kanalen te maken had, werd bestuurd door kloosters. Monniken uit het klooster van Aduard waren de dijkbouwers van het eerste uur', aldus Forsten. 'De invloed van het klooster als beheerder van het zijlvest Aduard strekte zich uit tot in de buurt van Delzijl.'

Meerdere handen

De oudste tekst in het 137 pagina's tellende handschrift stamt uit 1382. Verschillende handen hebben er tot meer dan vijftientig jaar na het verschijnen van het boekje in 1534 aanvullingen bijgeschreven in zwart en rood. De tekst is nog steeds goed leesbaar doordat geschreven werd op perkament. Het mooie leren omslag heeft op de voor- en achterkant verschillende gouden ornamenten, bloemversieringen en de datering 'anno 1600'.

Het bestaan van het handschrift is sinds de jaren vijftig bekend, maar het is lang niet voor onderzoek beschikbaar geweest. Het bleek dat houthandelaar Nanninga uit Groningen het boekje jaren in zijn bezit heeft gehad, zonder dat iemand het wist. 'Het is voor de regio een historisch zeer waardevol handschrift omdat het over de provincie Groningen gaat. De andere zeven bewaard gebleven handschriften zijn

De Groningse uitgever Egbert Forsten deed onlangs de vondst van zijn leven. Bij het doorbladeren van een veilingcatalogus werd zijn oog getroffen door het handschrift 'Aduarder Zijl' uit 1534, dat al jaren zoek was. Hij toog met collega Janny Hazelhoff naar de veiling en kocht het unieke boekje, geschreven in het Cisterciënzer klooster in Aduard. In het prachtige werk is een grote hoeveelheid door monniken geschreven teksten verzameld, voornamelijk met betrekking tot het Aduarder Zijlvest (waterschap).

'Het handschrift 'Aduarder Zijl' is uniek. Er is maar één van', aldus Forsten. De Groningse uitgever, gespecialiseerd in geschiedkundige boeken, kocht het werk onlangs op een veiling in Haarlem. 'Het is een waardevolle vondst, die ons veel leert over de historie van het waterschap in Aduard en de rol die het klooster daarin speelde'.

Samen met Janny Hazelhoff, met wie hij een antiquariaat heeft aan de Verlengde Hereweg in Groningen, ging Forsten begin juni naar een veiling in Haarlem. Voor 13.500 gulden kochten ze het boekje, volgens

Forsten 'een koopje'. Inmiddels hebben ze het doorverkocht aan de Universiteits Bibliotheek. Die zal het historische handschrift zorgvuldig conserveren.

Invloedrijk

In 1580, tijdens de Tachtigjarige Oorlog, brandde het klooster van Aduard af. Ook de bibliotheek ging in vlammen op. Acht handschriften, waaronder het 'Aduarder Zijl' bleven voor de vuurzee gespaard.

In het colofon bij het handschrift staat te lezen dat Johan Bellinckhoven van Rees, keldermeester te Aduard, in 1534 opdracht gaf tot het

– *Een deel van het handschrift dat Egbert Forsten onlangs heeft opgeduikeld.*

schrijven van het boekje, 'tot profyt ende nutticheyt der ghemener Schepper ende zijlen rechtere van Aedwerder zyl.' Vrij vertaald komt het er op neer dat in het boekje teksten zijn geschreven met rechtsregels en overeenkomsten voor het destijds omvangrijke Aduarder waterschap.

Het klooster vervulde als grootgrondbezitter in de provincie Groningen een zeer invloedrijke rol in het waterschap. Keldermeester Bel-

tonsen zeer waardevol handschrift omdat het over de provincie Groningen gaat. De andere zeven bewaard gebleven handschriften uit Aduard handelen niet direct over Groningen', zegt Forsten. Deze worden bewaard in onder meer Emden, Berlijn en het Rijksarchief Groningen. Forsten is niet van plan geweest het handschrift zelf te houden. 'Een historisch document als dit hoort thuis in een toegankelijk openbaar gebouw en niet op een of andere zolder.'

Het handschrift is te bezichtigen in het antiquariaat aan de Verlengde Hereweg 39 in Groningen.